

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-ik szám, hová a lap szellemi részét
illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DIJA:

Évi 16 frt. v. 32 korona. Negyed évi 4 frt. v. 8 korona.
Hónapos 8 frt. v. 16 korona. 1 óra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon sz: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centimetryi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők
és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt.
Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyilttéri cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

A korona nimbusza.

Budapest, nov. 2.

Bánffy Dezső báró urat azameg-
térés érte, hogy egy képviselő ilyen
araktat intéz hozzá nyilvánosan: „A
hisz főök, a mi pártodba való
reksztet, az, hogy benned, el-
tététben az előbbi kormányval,
korona nimbuszának hű örét
gyarapítóját látom.”

Szeretném megbizonyítani, hogy ez
főök“ nincsen elég jól megfon-
tva.

Az ember vagy vállalt mandátu-
m, vagy nem. Ha vállalt: akkor
tusa meg a mandátummal járó kö-
lességek első törvényét. Népkepvise-
lő alkotmányunk van; a mi röviden
mit jelent, hogy az alsóház tagjai
népet képviselik. Mikor tehát egy
képviselő azon irányzatok között
haszt, a melyeken számára működési
nyilik: akkor az ő első törvénye
hogy arra az utalás, a melyen
ginkább feltalálni véli a nemzeti
dekeinek hű örét és gyarapítóját.

Zárjunk ki a vitából minden fél-
értést.

En nem mondom, hogy a korona
nimbusza ellentétben áll a nemzeti
érkekkel. Sőt nyilvános életem egyik
körekeve volt azt a nimbuszt ezzel
érkekkel gondolataimban és remé-
nyeimben összhangba hozni. Azt is hi-
me, hogy a t. képviselő ur a korona
nimbuszána gyarapítását nem a nem-
zeti érkek rovására óhajítja.

Hanem az a „főök“ egy nép-
képviselő ajakán mégis visszasz.

Az állami szervezetben különböző
mekciók vannak. E funkciók célját
pen úgy nem szabad összekeverni, mint
a élő organizmusoknál a különböző
ervek életműködési feladatát. Az em-
per nem az öklével gondolkodik —
mert jóllehet Bánffy báró ur ezt teszi;
de egy fecske nem tavasz. Így az ál-
lamban is. A pandur nem septemvir
a nádorispan nem adóvégrehajtó.

A népképviselőnek legfőbb és leg-
nyegesebb feladata istápolni a nem-
zeti érkeket; vigyázni a vér- és pénz-
háza; intézményileg emelni a közjő-
létet és elhárítani a fejlődésnek aka-
llyait. Egykor e feladat a koronára
bírt — ha nem is nálunk, de a
monarchikus államokban. A népek irtóza-
s megpróbáltatásoknak vetették alá
magukat, hogy ama feladatot a koro-
nák kicsikarják. Így jött létre a nép-
képviselői alkotmány s így helyezke-
tett el a funkciók egyik része az alsó
házban, a másik része a bíróságoknál,
a harmadik rész a közigazgatásban és
a további.

A hatalmi szférák ezen elhelyez-
kedése után a bírónak nem szabad
giban érdeklődni a katonai ügyek
ért, mint az igazságszolgáltatási ér-
keket iránt. Épen így a népképviselő
teljes mindenek fölött, ha kell — a
népek bekövetkezésétől helyes dolog
akodni — még a korona nimbuszá-
nak csökkentésével is, a nemzeti érde-
ket oltalmazni és gyarapítani. Mert
a alkotmány lényege és természete
gy sem egyéb, mint a közszabadság
erkeiből, a korona személyes hatal-
mának csökkentése; és mert a nép nem
latri szolgálatok teljesítésére választ
magának képviselőt, hanem saját érde-
keinek oltalmára és gyarapítására.

Vizonyaink között, a ki képvise-
letet vállal: annak ne tessék a ko-
rona nimbuszáért aggódni, mert az sem
szélezetve, sem elhanyagolva, sem
megtámadva nincs. Az előbbi kormány
al sem volt megtámadva. Mert ha
nem nemzeti vonás abban az interna-
cionalis szellemű reformmüben, melyet
Wekerle-kormány létrehozott, úgy
csak abban a tiszteletre méltó tény-
ben domborodott ki, hogy az udvar
mert ellenszenve dacára, a koronát

rá tudta birni a kormány a reform
elfogadására és szentesítésére.

De ez a tény nem apasztotta a
korona nimbuszát, hanem emelte. Mert
nálunk a korona nimbusza nem a
„sic volo sic jubeo“ imperatori elmé-
letén, nem is „l'état c'est moi“ Bour-
bon elméleten nyugszik, hanem a sem-
mit rólunk, nélkülünk“ féle szerződéses
viszony sziklatalaján. Mikor tehát a
korona, a törvényhozó testület több-
ségéből származott kormány előter-
jesztésének alárendelte a maga szemé-
lyes érzelmeit: akkor előttem — bár-
meunyre is helytelenítettem a refor-
mot — igen nagyot nyert nimbuszban
a kormány is, mely akarni tudott és
a korona is, mely alkotmányos tudott
lenni.

Ismétlem: ne tessék nálunk ag-
gódní a korona nimbuszáért. A had-
sereg, a külügy, a törvények szentesi-
tése, a nemzetközi kereskedelem, az
állami tisztviselők kinevezése, a béke
és háboru joga, a legfelsőbb kegyelme-
zés, főrendiház tetszésszerinti kiegészi-
tése, a czim és rendjelek adományo-
zása s végre a nemzeti közszellem,
pártok és felekezetek különbsége nél-
kül — mindez állandó és ellenmondást
nem tűró hatással védi, oltalmazza,
fentartja és gyarapítja a korona nim-
buszát.

Hanem hát a nép: a szegény sa-
nyargatott nép; a verejtékhullató nép,
melyre ráront a hatalom, hogy végig
gázoljon szabadságán; ráront a kipa-
rancsolt katoná, hogy végig taposson
munkás testén; ráront saját tisztvisé-
lője, hogy porba tiporja érkekeit; me-
lyre megrohan a börtényelől, hogy lel-
kiismeretét megbecstelenítse judaspen-
zél... ennek van uram égető szük-
sége oltalmazóra; ennek a megrehant
és elgázolt szerencsétlen népek érde-
kei jajdulnak meg a kis kunyhókban
és a nagy kastélyok lábainál.

Milyen szép, nemes, emberies és
vallásos elhatározás lett volna öntől
uram, kit a gondviselés jóléttel, elő-
kelő nével, tehetséggel áldott meg:
ha már az irigylet családi körnek nyu-
gott boldogságából a fórum hullámzó
sikjára lépett, hogy ne a mindenható
koronának fölösleges támaszává, hanem
az elhanyagolt népek érkei szószólójává
szegődjék.

Bartha Miklós.

Utóhangok a gyulai
választáshoz.

Ime Bartha Miklós bukásának rövid
története: Terényi Lajos a kormány tudtá-
val és beleegyezésével revorvert szegzett
Gyula városa mellé. Nyiltan, programbe-
szédben, így szólott a néphez: Ha nem én
leszek Gyula város országgyűlési képviselője,
akkor a kormány elkeseredett dühvel ront
neki szép sztlóvárosunknak, elveszi a tör-
vényeseket s Csabára teszi át a megye szé-
helyét.

S ez a lelketlen fenyegetés megtette
hatását.

A gyulaiak, kik hajdan vakmerően neki
szaladtak az öldöklő török ágyúknak, most
egy üres revolver elől gyászosan megfuta-
modának.

500 függetlenségi választó hagyta cser-
ben a zászlót. Ezek közül 200 passzív ma-
radt, 300 a megfélemlítés hatása alatt Teré-
nyire szavazott. A többi megvették készpén-
zen. Így tellett ki a 32 szótöbbség.

Hogy megértük ennek a választásnak
idegbontó izalmát, a késhegyig menő kü-
delemnek elkeseredettségét, ismernünk kell
az a fanatikus hevű ragaszkodást, melylyel
a gyulaiak városuk iránt éreznek.

Ismernünk kell azt a jogos féltékeny-
séget, melylyel a szomszéd Csaba város ro-
hamos közigazdasági emelkedését nézik.

Ezt zsákmányolták ki lelketlen kortes-
furfanggal. Terényiek előtt világosan állott
a helyzet: 500 szanazat nem lehet megvá-
sárolni, ennél fogva többségük sem lehet, s a
lajtorja, melyen magassabban kapaszkodhat-

nának, matematikai bizonyossággal esik ki
labaik alól. Megindultak tehát a megyei, tör-
vényeszéki, állami és városi tisztviselők s hir-
detni kezdték Gyula városa veszedelmét.

Elhitték nekik, el még azok közül is
számosan, kik Barthára szavaztak. Ez magya-
rázza meg azt a jelenetet, hogy a választási
bizottság előtt egy megfélemlített szavazó
így szöglött:

— A város érdekében Terényire sza-
vazok.

S mindezek ellenére az eredmény az
utolsó pillanatig kétes volt. A déli óráktól
kezdve a záróra végéig senki sem tudta, merre
döl el a koczká. Ott állottak étlen-szomjan a
késő est elkonyáig a népek a katonai kordon
előtt. A küzdelemből az asszonyok is kivették
részüket. Ha egy-egy szavazó elhozataláról
volt szó, lelkesen felajánlották szolgálatukat.

— Nem ismerik Vég Mihalót? tuda-
kolja az egyik kortes.

— Hogy ne ismernénk, a nagy magyar
városban. Elhozzuk, kérem. Nagy negyven-
nyolcas ember az.

Es elhozták a nagy 48 ast. A kis 48-sok
félre húzódtak a tanyákra, vagy Terényire
szavaztak.

Olyan lelkes, makacs ragaszkodást elvek-
hez és személyhez csak a Vendége látott a
mult század végén, mint a minőt Gyula vá-
rosának 1 híján 600 szavazó polgára a 48-as
eszmék és Bartha Miklós iránt tanusítottak.

Ha valaki az izgalmasan lóto-futó né-
pektől tudakozódott az esélyek felől, ilyen
válaszokat kapott:

— Nem bukik el 48.

— Nem nyeli el a haspárt Bartha
Miklós.

Mindvégig erősen bizakodtak. De hogy
is ne, mikor mindegyikük tudta, hogy 1500
választó közül 1200 függetlenségi érzelmi.
S Terényi mégis 32 szavazattal győzött. Ő
tudja legjobban, hogy minő ennek a győze-
lemnek az értéke, mert 2 nappal a választás
előtt becsületszávara kijelentette az egyik
választási érkeket, hogy mihelyt a tör-
vényeszéki palota alap kövét letezik, azonal
választóinak rendelkezésére bocsátja mandá-
tumát.

Ez volt az utolsó kortesfogása a meg-
szepent jelöltnek.

Mert bizony remegtek. A sápadt félelem
sárgalódott orcáikon az esti órákban, mikor
a Barthának szóló lelkes órációk a fülükbe
zugtak.

De az alkony sötétje nem kedvezett a
függetlenségi eszmék lánglelt képviselőjének.
6 óra után Bartha ügye kezdett rosszra for-
dulni. Egy öreg polgárral találkoztam Feren-
czy boltja előtt.

— Hogy állunk?

— Rosszul, besötétedett.

— Hát baj az?

— Öreg baj, mert a marhát nappal, az
embert este veszik, — mondá a sok választ-
tási vihart látott ember.

Ámbár vették azt nappal is, olyan czé-
dán, olyan piaci arczatlansággal, hogy egyik
konok kormányparti megrestelkedve dűny-
nyogta a városháza folyosóján:

— Nő már ilyen aljasságot még sem
kellene csinálni...

... És Bartha Miklós megbukott. A
telefonhálózattal összekötött Békés megye visz-
zafojtott lélekzettel leste a kagylókból elő-
törő hangokat. Mindenki pártkülönbség nél-
kül ohajtotta győzelmét. Mindenki szívébe
nyíltat bukásának gyászos hire. Az emberek
ösztonszerűleg megéreztek, hogy itt Bánffy
nyers brutálitása áll szemben a szellem elő-
kelőségével. Nem az utóbbi győzött.

Hol az az ember, a ki ennek öszintén
örvendeni tud?

— Járomszögre huztunk, azért akadt el
a szekerek — magyarázta egy kék lájba
filózófus ennek a szomorú választásnak a his-
tóriáját.

Hol az a népszinműlő, ki ezt szebben
el tudja mondani.

Es hogy a választásnak a pszichológiája
tisztán álljon az ország előtt, csak egy rő-
vidke tényt mondunk el. Egy órával a választ-
ás után a gyulai „Otthon“-vendéglő étterme
megtelt Terényi választókkal. E sorok írója
is ott vacsorált. Szóba jött a választás és
Bartha Miklós.

— „Fáj a lelkünknek, hogy ilyen em-

bert kellett megbuktatni, de hiába, a vá-
ros...

Igy beszéltek kérdezetlenül s néhány
perc múlva Terényi választói úgy megölje-
nezték Bartha Miklóst, hogy a nép össze-
szaladt az utcán...

A választások.

Tegnap négy képviselőt választott Besz-
tercze-Naszód vármegye és Brassó város. Mind
a négy kormányparti s egyhangú választás
utján jutottak be a parlamentbe.

Hátra van még Brassó vármegye, Szar-
vas és Szentes városok, Kisúczajhely választó-
körletében az új választást november 12-re
tűzték ki.

Uj választás lesz még Abrudbányán és
Balassa-Gyarmaton, mert Lukács pénzügy-
miniszter az egri és Latkoczy államtitkár a
halasi mandátumot tartják meg. Zsilinszky
államtitkár valószínűleg a csabai mandátumot
fogadja els így a zolyomi mandátum ürese-
dik meg.

A nemzeti párt egyetlen kettős mandá-
tumára nézve még nem történt döntés, va-
lószerűn azonban, hogy Károlyi Sándor gróf a
pétervársári kerület mandátumát fogadja el s
akkora galgóc-bogányi kerületben új vá-
lasztás lesz.

Vörös László államtitkár a kaposvári
mandátumot tartja meg. Az ő budai kerület-
ben a kormánypart végrehajtó-bizottsága An-
drássy Gyula grófot lépteti fel.

Ugron Gábor táviratilag tudatta Sima
Ferencczel, hogy szerdán, e hó 4-én, meg
fog jelenni Szentesen.

A szentesi választási mozgalmak kiegé-
szítésül a következőket stűrgönyzik.

Mély megbotránközossal vette tudomá-
sul a szentesi függetlenségi és 48-as pár
minden tagja azokat az ízelmeket, a mely-
lyekkel egyes főispáni kenyéren felhízlalt
kormányparti emberek az ugynevezett Kos-
suth-párt zászlaja alatt Sima Ferencz ellen
elkövetés s ez által megbontották a párt
egységét.

Vasárnap a kormányparti deputáció-
val ideérkeztek Olaj Lajos, Komjáthy Béla
és Eötvös Károly és egy több tagu vegyes
gyűlékezett előtt Olaj Lajost jelöltül kikiált-
tották azzal az indoklással, a mit Eötvös
Károly fejtegetett, hogy Sima Ferencz, úgy
mint az egész Ugron-párt, a Zichy Nándor
politikájának hívei.

Szerdára Kossuth Ferencz is odaérkezik
Hentaller Lajos kíséretében.

A kormánypart, a mint Vadnay főispán
látta, hogy a megdöntetlen ellenzék soraiba
árukló férköztek, Cicatrios megyei főjegyző
személyében egyelőre jelöltet állított.

A tekei választás.

Nem szándékom panaszkodni, egyálta-
lában akaratom sem volt az itt lefolyt vá-
lasztás ocsmány képét, még egyszer magam
elibe idézni. Az történt itt is, mi egyebütt
mindenütt e szerencsétlen országban. — A
hatalom és magokat feltölt hatalmaskodók
borzasztó pressziója. A hivatalos félemlítés
minden kigondolható neme és formája, azu-
tán a pénz nagyhatalma, s a mi még ettől
is fennmaradt, — elvégezte a csendő.

Nem vágytam látni ezt a valóságos te-
lívér futtatást, hogy melyik érkezhessék ha-
marabb a célhoz, kitüntetve magát a díjat
elnyerni. Hogy két járás minden rendű és
rangu személyzete, az elsőltől az utolsóig, ki
fizetést huz, vagy csak ilyenre is aspirál,
három hétig külön külön és együtt falkában,
csak az én nyomaimat csaholták. Még a vá-
lasztás előtti utolsó éjszaka is hét (7) cse-
ndő felügyelete alatt voltam saját falumban,
saját lakomban, hogy ezalatt még egyszer,
utoljára a szolgabíró személyesen végig pré-
perálhassa embereimet szabadon, kik ágyak
alá s padlásokra bujtak, menekültek előle.

A személyemre vonatkozó sok szemta-
lenkedést nem vettem számba, midőn még azt
is kisebbitől hozták fel, hogy szántóvető
ember vagyok. Hogy izekre szedtek minden
tagomat, s megint összerakták, ha van e még
élet bennem valami. Születésem óta minden
napomat vizsgálát alá vették, magyarázták,
kommentáltak, de ezek mind nem ártal-
tal, mert rég tudom, hogy vannak egyé-
nek, kik ilyen alkalmakkor ebből élnek,
s meg kell ragadják az alkalmat, hogy előme-
netelre, kitüntetésre érdemesítsék magokat.
Ilyenektől a ránk dobott sarat is olybá te-
kinthetjük csak, mintha kocsi kerekéről precz-
kelt volna reánk. Ez szerencsétlenek nagyob-
bak nem lesznek, mást pedig nem kisebbit-
hetnek meg. Nem ők a hibások egészen, ha-
nem a rendszer, mely szűlté és felnevelte őket.

Történet azonban egy dolog, mely felett
napirendre térni nem lehet, mint a többi
felett, ezzel tartozom magamnak, az igazság-
nak, barátim, elvtársaimnak; leírom, hogy
lássa a társadalom józanabb fele, mire képe-
sek, mit mernek tenni a hatalom sáfárjai,

Az örményesi járásban két ref. lelkész,
elvünk azonosok lévén — mellettem nyilat-
kozott, Münsterman főszolgabíró mindent
elkövetett e két ember meggyőződésének ol-
némitására, s midőn sehogy sem sikerült lel-
kiesmeretükre rállhatni, befutott Kolozsvárra
s a püspöknel, hamis gyalázatos rágalmakkal
feljelentette őket. Oly rágalmakkal, melyek
ha valók, — mint a püspök leiratában és
beidézésében is van — a papi állástól felfüg-
gesztést, elmozdítást vonná maga után.

A püspöknek 1445 számú végzését és
beidézését — ez a jellemző — zsebében hozta
és ő maga személyesen adta át a papoknak
26 án, mely elrendeli azonnal „Kolozsvárra“
utazni, s mely így szól: „Mielőtt e sajnos
ügyben további lépéseket tennék, kötelessé-
gemnek tartom Tiszteletet kihallgatni, s e
végett utasítom, hogy levelem vételét után
tartsa kötelességének előttem azonnal megje-
lenni, a mit ha elmulasztana a legulyosabb
következmenyeket tulajdonítsa magának.”

Az „átadásnál“ még előbb megpróbálta
egyiket, hogy pártoljon el, „s ne is menjen
Kolozsvárra, majd ő eligazítja az egész dol-
got, neki a püspök unokatestvére.“ Ezt mondta
ő! Azt hiszem bűszke lehet a Főtisztellettúr
e kedves rokonára. Ezt mondom én!

Mit volt tenni, a két bevádolt megrá-
galmazott szegény ember szekeret fogadva ut-
nak indult, eleget teendő a főpásztori parancs-
nak, legnagyobb félelem és kétségbenhagyva
aggódó családját, s felháborodva „minket“, e
minden emberi érzést levetkőzött haramia tá-
madással szemben.

A püspök, tisztelet érte, jóindulatulag,
atyailag bánt velők, első szavakra hitelt adott
védekezésüknek, ősmerto fedhetetlen, példás,
erkölcsös életüket és működésüket, még költ-
ségüket és megtéríteni akarta.

Fennmarad ugyanitt, ilyenformán az a
kicsiny kérdés, hogy ezek után hogyan hi-
hetne el hasonlóképp az első szóra előbb a ke-
des rok-n urnak vádaskodásait is.

Politika! Politika! A választás 28-ikán
volt, ha ez a két ember 27-én „Kolozsvárt“
lenni kénytelen, a nyáj pásztor nélkül lévén,
a farkas elragadhatja. Ez sem sikerült, mint
a hogy nem sikerült előbb a hegyről „hiva-
talosan“ kikiáltott, közhírre tett 5 forint díj
és teljes ellátás ígérete mellett egyetlen nap-
számost is bár, Örményesre esalhatni. E köz-
ségek választóit, régi esmerettség, régi össze-
kötöttség fűzte hozzám.

Ez a Münsterman ur, midőn látta, hogy
elkopott személye és példátlanul elkapottat
hivatalos állása, semmi eredményt elérni fel-
mutatni nem lesz képes, neki rontott az
egyéni becsületnek, a papi állásnak a szemé-
lyi és családi existenciájának.

Ez nem kortesfogás, ez nem választási
stikli, ez a legdurvább merénylet a becsület,
a tisztesség, a kenyér ellen.

Szegény, szegény barátaim, „kik 4—500
forint fizetéssel a társadalomból kidobva
vagytok ide e nagy sivatag egy-egy oázára
hirdetni az Ur igéjét, a haza és uemzeti esz-
mét, nyelvet fentartani, kikit tán egyebb se
vezetett e háládatlan pályára, mint a jermény,
hogy az előre látott szegény kenyér mellett,
legalább lelketek és szívetek meggyőződését,
függetlenségét szabadon követhetitek, kiknek
a nagy feladatok és súlyos kötelesség telje-
sítése daczára egyebb jutalmatok soha sem
is lehet, mint ama nemes megnyugtató érzés,
hogy vallástokért, az igaz hitért, az eszmé-
nyért, mely lelketeket hevít, megtesztet és
tettetett mindent.

Nektek még panaszkodni, még panas-
kodni nem szabad, hanem legyetek páriái a
szolgabíróknak, jegyzőknak, falsbíráknak,
adószedőknek, utbiztosoknak sokszor nove-
letlen, sőt ostoba embereknek, kik mind-mind
alábbvalónak tartanak maguknál, s kiknek
nagyobb része még megérteni sem tud ti-
teket.

Vártam, mostanig vártam, hogy tán
meg lesz foltozva, meg lesz reperálva egy
szóval, csak egy sőr írással ez a dolog, az
elégítéltnek bár látszata megadva e két me-
ragalmazott meghurcolt, zaklatott embernek.

Nem lett, mert a hatalom ilyen eszkö-
zei nemcsak dölyfösek, de ostobák is.

Ők nem panaszolhatnak, szavukat vet-
ték erről, de nekem szavam nem vehette
senki, reám nincsen hatása sem a homlok-
tánczolásnak, sem a kegymosolynak. Ide tá-
lalom tehát a hamisítatlan közvélemény elé,
s kérde, hogy az ilyen szolgabírói borbó
bujt nyomorultnak, ki spizliszkedik, rágalmaz
a személy és család kenyere ellen hazudoz,
mi lehet a neve?

Mező-Erked, nov. 2.

Putnoky Domokos.

Szózat a magyar hazafiakhoz.

A F. M. K. E. következő felhívását
vettük. Ezer esztendeje, — tűzzel lánggal,
viharral és vérrrel teli ezer év, — hogy Ár-
pád lesszállt a hegyekről és először megittatta
lovát a Tisza éltető vizéből,

A mi vére a magyarok elfolyt ez idő alatt az Árpád foglalta haza védelmében, ha egy mederben hőmpolyogni látnók, szörnyű folyam lenne az, egy vér-Tisza, mely megfesztené egymaga a Dunát és a Fekete-tengert a rubint színére. És a küzdelem nem érte végét, a harc folyik tovább, a riadó hívja a honfiakat csatára ma is az ezeréves birodalom térein, a második ezer év küszöbén; hívja harczra, döntő csatára.

És a küzdelem, a melyet bárd, buzogány és repülő nyilvessző kezdett; melyben utóbb kard élén nyargalt, golyóhason száguldott adva-véve a halál: a küzdelem mostan a béke, a civilizáció emésztőbb fegyverei folytatják

Az eke, a kalapács, a cirkalom, a toll, nyomtatott betű vívják a harczot. A szorgalom, a takarékság, a munka, a szeretet szentháromsága; ember-, haza- és szabadságszeretet állanak csatasorban. Halljátok meg szómat mind ti magyarok, testvérek, hazafiak és jussan a beszédem feltárt szívetekbe! Ötször kiirtva, ötször föltámadott és megsebesített a magyar ősei földjén és áll ma is fejedelmi szép nyelvvel az Isten trónját ostromolva imádsággal és háláddal.

Az Isten, a ki karjába acélt, kardjába lángot, szívébe vitéséget, elméjébe világosságot ada mindig és győztessé tette mostoha időnkön s ádáz ellenségeken: Isten most ihlesse meg szívét és leheljen bele erkölcsöket, a melyek győztessé tesznek a második ezer év keményebb harczaiiban. Tekints, oh magyar, a ki az ország szívében, áldott földeken, virágzó városokban, magad sokaságában, biztosságot érzeténél elégségesben lakozol: tekint, te boldog, országod határszéleire, a hol elszorva, megostromolva, ember és temésztet mostohaaságában életet és álmod nyugalmát, nyelvedet és kezét munkáját elszánt küzdelemben, emberfeletti feláldozással védik és őrzik előőrseid, testvéreid, idegen fajok közé — idegen nyelvbe szórt — drága szigeteket.

Hőstök, a kik külső, ellenséges célzattól táplált támadások ellen védik a talpalatnyi földet, védnek egy-egy iskolát, védnek egy-egy templomot, védik családok magyar szentélyét és szinte roskadoznak az emberfeletti harczban.

Mikor a királynak háboruja támad, mire oktatja az irás?

Azt mondja, a bölcs király eleve számon szedi a katonaságát, edzi és szervezi s mikor a trombita rian, előre küldi és serege megszerzi neki a babért s a diadalt. Amely király pedig nem gondol előre hadseregére, hanem csak mikor csatára szólítják, hirtelen szedi össze és ámbár példát mutatva, megrohan előre: az a király nemcsak elveszti a csatát, hanem maga is az ellenség fegyverének áldozata lesz és hevenyészett serege ki kardra hányódik, ki szétszóródik. Vedd elmédbe, testvérem és anyám egy személyben, királyi magyar nemzet, fejedelmi nép, hogy a bölcs király dolgot követess.

Ne várd meg, amíg idegenek megfújják a harci riadót, hanem gondold előre, gondold a béke idején a te katonádra, a kik szent kincseidet; magyar nyelvedet, magyar nemzetiségedet, nemzeti műveltségedet máris szorongatva védik: szervezd fel őket, fegyverezd fel őket, edzed meg őket önfeláldozó hivatással.

AZ „ELLENZÉK“ TÁRCZÁJA.

1896. november 3.

A vörös bóbítás kis leány.

ANGOLBÓL FORDÍTOTTA:

AMICA.

V.

(Folytatás.)

(12)

— Hogy egy olyan vagyont, melynek a megszerzése az atyjának egy egész életidejébe került, maga egy nap alatt prédáljon el! Természetes, hogy az a fickó mindent elvesz a mit vehet. Erre számíthat! Hiszen maga nem tudja még azt, hogy mi az egy nagy vagyonnal birni! Tudatlanságában, és mert a világot nem ismeri, olyasmit akar tenni, a mit egész életében meg fog banni. Ha bár most nem sokat törődik a földi javakkal, de higgye el nekem, hogy el fog jönni az az idő, midőn több esze lesz. De különben is, mit tud maga arról az emberrel, hogy jóra és rosszra egyaránt oly hatalmas hatalmat ad a kezébe? Ha játékonyságra van hajlama, gondoljon a kórházakra, iskolákra és templomokra, melyekre a vagyonát fordíthatja.

— Jeni majd nem gunyos mozdulattal állította meg.

— A bűn árán szerzett pénzrel már is nagyon sok templomot építettek. De az a középkorban volt; mai napig, ha valaki igazságtalanságot, vagy bármilyen hibát követett el, a legegyszerűbb és leggyorsabb dolog az legyen, hogy a mennyire hatalmában áll jóvá tegye azt. De kérem, ne beszéljünk most többet erről a tárgyról. Nagyon fáradt vagyok.

sukra, hogy mire a trombita szava a te hajlékodat elérí szivót hangjával, seregged készen, erősen, bátran, lelkében és kezében a biztos diadal fegyvereivel vehesse fel éretted a harcot.

És te diadalmi indulóval, lengő zászlóval indulj dicsőség második ezerévébe, nemzeti nagysággal, magyar szívvvel, Árpád hódító erejével.

Igy szól hozzád innen a Kárpátok aljáról, félkézzel építve, félkézzel birkózva, egész lelkével érted lángolva egyik szerény, de hűségében meg nem szárnyalható katonád: a felvidi magyar közművelődési egyesület, mikor testvérként üdvözlő és nehéz munkájához támogatásokat kéri Nyitra, 1896. május hóban. Károlyi István gróf a „F. M. K. E.“ elnöke. Thuróczy Vilmos, cs. és kir. kamarás, főispán, tiszteletbeli elnök. Rákosi Jenő, tiszteletbeli elnök. Szontagh Pál, v. b. t. t., főrendiházi tag, tiszteletbeli elnök. Degenfeld Lajos gr., tiszteletbeli elnök. Csipkay Károly, Zólyom vármegye alispánja, alelnök. Craus István, a III. oszt. vaskoronarend lovagja. Nyitra vármegye alispánja, ügyvivő alelnök. Liberting Gusztáv, kir. tanácsos, Nyitra vármegye tanfelügyelője, tiszteletbeli alelnök, dr. Gyürky Geyza, Nyitra megye tiszti főügyésze, tiszteletbeli alelnök. Lőrinczy György, a „F. M. K. E.“ központi titkára.

Fogaras.

A világhírű erdélyi félvér-ló kivesző félben van, ezt hangoztatják már évek óta Erdély lótenyésztői, de ennek megakadályozására nem sok történt, és pár évtized múlva a bölények sorsára jutott volna a világ legelső katonája, ha gr. Festeticsnek nem támad azon ötlete, hogy a fogarasi ménest feloszlassa a nélkül, hogy helyébe Erdélynek más alkalmasabb helyén állítson fel ménest. Ennek híre már felrázta lethargiájából az Erdély lótenyésztése iránti érdeklődőket, kik erőlyes actiót fejtettek ki az erdélyi ménes fenntartása érdekében. Szerencsére Festetics utódja elfoglaltan és éles látású államférfi, ki nem engedte magát hamis információk által félre vezetetni, és személyes meggyőződést szerzván, sikerült neki olyan módozatot találni, mely a felízgattott kedélyeket lecsillapította és a felmerült aggályokat eloszlatta.

Fogaras megmarad Az ottani tenyésztett lipiczai faj fenntartását és annak tenyész-kancza állományát 60 darabra lesz felosztva; e mellett 60 darab erdélyi faj kanczából álló félvér ménes fog létesíteni, melynek anyaga a belföldi tenyésztőktől lesz beszerezve, és ezekhez a kis-béri, vagy mezőhegyesi ménes enged át egy angol telivér és egy félvér mént.

Erdély lótenyésztői nagy öröm és megnyugvással vehetik e hírt; az adott viszonyok közt többet tenni nem lehetett.

Fogaras nem ideális lónevelő hely, azt megengedem, se fekvése, se talaj és climaticus viszonyainál fogva, és magam is inkább szerettem volna ezen ménest Erdély közepébe, valahol a Mezőség körül, hol nagyobb vidék élvezhette volna egy állami ménes közelségének jótékony hatását és hol a természetes legelők és tápus takarmány a természet által lónevelésre utal.

A mint beszélt kezét nyújtott Arden urnak, a ki megfogta azt és feszesen meghajította magát.

— Weston kisasszony, nem látom át, hogy miképpen maradhassak továbbra is a maga törvényes tanácsadója, ha minden tanácsomat megveti és visszautasítja.

— De ugye barátom maradt, és az anyám érdekében folytatni fogja hivatalos működését? válaszolta Jeni engesztelő hangon.

— Épen most az volna magának a legjobb barátja, viszonzá az öreg ur elfogódott hangon, de a leány kezét még mindig barátságosan fogva, a ki bezárt, és elzárva tartása mindaddig, míg okosabban cselekedni megtanulna.

— De helyesen és igazságosan cselekszem, nemde? kérde a leány szomorúan.

— Maga helytelenül és esztelenül cselekszik, erősíté Arden ur, s arágalmazásnak jutalmat ígér.

Nincsenek leányaim, hálá az égnek — pedig e miatt gyakran busulom, de ha volna nekem és valamelyik közlülök a halálom után az én keserves keresményemet úgy pazarolná el a hogy maga szándékozik tenni az atyja vagyonával, akkor én — én feljőnnék a síromból ötlet kísérténi.

E fenyegetésére egyik sem mosolygott; az alkalom sokkal ünnepélyesebb volt, mint hogy azt tegyék, de Jeni bánatosan emelte fel reá szemét.

— Igen — mert ön becsülettel kereste a vagyonát — mondá lassu hangon.

Az „öreg ügyvéd“ eleresztette a leány kezét.

— Maga javíthatatlan — mondá. Ha a szegénynek menedékházába kerül, ne vádoljon engemet.

Aztán kiment a szobából és elment a háztól.

De ez most egyelőre kihivetetlen. Fogaras már megvan a maga berendezésével, melyet másképp értékesíteni nem lehet, és még ha lehetne is, nincs pénz birtok vásárlás és új berendezésekre. Ha pénz nincs, ezzel szemben megszűnik minden argumentum.

Különb Fogaras, ha nem is ideális lónevelő hely, még mindég van majdnem olyan jó, mint Mezőhegyes és talán jobb mint Bábolna. Azok, kik Fogaras ellen voltak, csak a hallottak után ítélték, és ha megnézik személyesen, megfogják győződni arról, hogy tévesen lettek informálva.

A fogarasi lovak tagadhatatlan elaprósodásának oka első sorban abba rejlik, hogy megboldogult Kozma miniszteri tanácsos rendszeresen kislejtette azon kanczákat, melyek bizonyos méretet meghaladtak: másfelől az egy éves csikók, a havasi legelőn hova őket felküldték, fejlődésükben visszamaradtak, a mit többé ki nem lehetett pótolni. Ezen havasi legelőt azonban már mult évben másképp értékesítették és oda ló nem megy többé; a mint a méretekről vezetett jegyzékekből látható, az ideiek már is meghaladják nagyságban az előző évekbeli hasonlóknak méreteit. Ezenkívül a zab adagolás se volt megfelelő, kivált azt is tekintve véve, hogy a széna — bár jó minőségű — de nem első osztályú. Mindezeket együtt véve könnyen kimagyarázható a fogarasi lónak elaprósodása, a mi ugyan még nem azt teszi, hogy azért rosszabb is volna.

Mindezen hiányokon segítve lett; mesterséges legelők lettek beállítva és a zab adagolás nevelve lett. Igaz, hogy jobb, a hol természetes legelő van, de Mezőhegyes is mesterséges legelőkkel pótolják a hiányt.

De nemcsak Fogarast támadták meg, hanem éles kritikának lett alávetve az ott tenyésztett faj is.

Azt hiszem nem lehet reám fogni, hogy a lipiczai ló iránt elfogult volnék, én mindig az angol vérenek voltam barátja és vagyok most is mindennek felett. De meg van mindenek a maga helye. A lipiczai fajlő a maga nemében kitűnő és műfő constans fajt képez, mely minden áron fenntartandó és miután ma a lipizai udvari ménesen kívül alig 2-3 magán ménesben tenyésztik azt, hol a tulajdonosok izlése a divat szeszélyének lévéu alávetve, nem nyújtanak kellő garanciát a faj tisztán fenntartására nézve s így az állam van hivatva azt itt fenntartani, hol experimentációk és szeszélynek kitéve nincsen.

De még financiális szempontból is eléggé indokolt a lipizai tenyésztés, mert ha nem is nagy a kereslet a lipizai ló után, meg van ennek is az ő bizonyos fogyasztóközönsége, a mint a millenárius kiállítás alkalmával is látható volt, mikor is a kis „fogarasiak“ olyan árakon kelttek el, mint a többi állami ménesből származó nagy lovak és nagy kelendő égneke öröndtek. Az erdélyi népies lótenyésztésre nézve ma még nélkülözhetetlen a lipiczai. A parasztkanczák nagyrésze tulkönnnyű, ezekre aráb men való, az angol egyelőre még igen nagy ugrá, és ha talál is némelyik kisebb terméttől angol mén — miután az angol az a csuda ló, mely mindenre talál — nem várhatni ezek után, hogy ivadékok, mivel a paraszt tudvalevőleg nem ad zabot a csikónak, az angol vér pedig nagyon megkivánja a jó tartást. Leghomogénebb keresztezés az

Jeni utánna nézett míg eltűnt a látóhatárról, aztán leült és egy czedulát irt Garloup urnak.

Csak néhány sorból állott és arra kérte, hogy két óra múlva találkozzék vele a kis fenyvesben.

Miután Jeni elhatározta, hogy mit tegyen, mi haszna lett volna a további halogatásnak?

Azért választotta inkább a fenyvest mint a halit vagy a cötttaget, mert az egyikben az anya volt és leányának minden tettét gyanakodó figyelemmel kísérte — miután a férje végrendelete által mellőzve és sértve érezte magát, a másikban a nagyanyja volt, kinek bánatos szemében a reménynek legkisebb szikrája sem volt.

A czedula vivője visszahozta a választ, mely rövid volt és egyszerű.

„Ott leszek.“ — Garloup Viktor.

Ekkor Jeni fellopózott a szobájába és készülődni kezdett.

Sietett az interjúvon tulesni, épen azért mert annyira félt tőle. Midőn túl lesz rajta, gondolá, akkor tudni fogja a legrosszabbat.

Szerencsétlenségére az anyja várta a leánya megjelenését, hogy egy új gyászruháját, melyet a szabó éppen akkor küldött haza, megmutassa és annak az állása ellen panaszkodjék. Selyem és krephe öltözve a Jeni szobájába suhogott, azt kívánva tőle, hogy a ruha állására nézve tanácsot adjon.

— Jeni, nézz ide — kezdé. Láttál valaha ilyen ruhát?

De a leány csak egy tárgyal — a Garloup ural való találkozással volt elfoglalva. Az anyjára pillantott, a ki a hosszú tikör előtt forgolódott és nézte magát, és szórakozottan azt mondá:

— Igen, anyám, ön nagyon csinos.

És ezen megjegyzése által a szemrehányásnak egész zuhatagát hozta magára.

erdélyi parasztlovakra a lipizai, az ő jó patái, erős csontozat és sok masszánál fogva, mely jó tulajdonokat, fájának constanssága által jól átörökít, ivadéka pedig nem kívánának oly intensív tartást, mint az angolé. — Azon hibák, melyek a fogarasi lovaknál ma előfordulnak u. m. a „térdek hátra hajlása“ (rückbiegig) derék hajlottsága, hosszulagykék, kevés övméret, — hátsó bordák rövid volta a mostaniaknál jobb törzsmének által javítható; az a kérdés: van-e az országgnak a ménesre szüksége vagy se? ha van, akkor fenn kell azt tartani, még áldozatok árán is. Külömben jóvedelmesség tekintetében sem áll a dolog olyan rosszul Fogarason, mint azt a számadások kitüntették. Tudjuk saját birtokainkról, hogy a gazda tisztelt mindent a ménes rovására szeretne felszámítani; a ménes birtokoknál ez még nagyobb mértékben meg van. Fogarason, hogy egyebet ne említsék, a lovak által felhasznált legelő értékét olykép állapítják meg, hogy kiszakasztanak egy hold területet, azt bekerítik, és az azon termelt szénát megmészálva, annak értékét veszik alapul, azt azonban kifeledik a számításból, hogy a legelés nem használja ki a földet úgy, mint a szénatermelés, sőt ellenkezőleg még javítja azt. Ilyen és hasonló papir számításokkal fel lehet srófolni a birtok jóvedelmét a ménes rovására, de a valóságban nem úgy van az. Hogy a fogarasi kincstári birtok a belefektetett tőkének kamatját ki nem hajítja, az kétségtelen, de hát melyik erdélyi magánbirtok hajtotta ki azt az utóbbi években? Szegény lovak arról nem tehetnek, hogy a buza ára 5 ft, mindenütt sertésvesz pusztit, hizott marhának nincs ára etc. etc. Ha ménes nem volna Fogarason, a birtok még ennyit se jóvedelmene.

Sokba áll a fogarasi ló, amikor felállításra kerül, többé, mint más állami ménesekben, az igaz, de miért? Azért, mert a nagy személyzethez csekély a létszám. Ezen könnyű segíteni az anyakancza állomány nevelése által; a jelenlegi személyzetet el lehet kezelni a mostani állománynak háromszorossá is, és ez által a rezi jobban megoszolván, sokkal olcsóbb lesz egy lónak előállítás.

Darányi miniszter mindezekről személyesen győződve meg, elhatározta a tenyész-kancza állományának 120 darabra való felemelését és egyidejűleg eleget kívánt tenni az erdélyi tenyésztők kívánságának az által, hogy a létszámot erdélyi faj kanczák bevasárlása által fogja kiegészíteni.

Ezen utóbbi nagy horderejű elhatározásáért az erdélyi lótenyésztők szobrot emelhetnek Darányinak. Meg lesz ez által mentve a kipusztulástól a régi jó erdélyi ló. Ha vannak is még egyes ménesek, melyek tisztán fenntartják azt, még sincs meg a kellő garancia a fajnak tisztán fenntartására. A magán ménesek igen alá vannak vetve a tulajdonos szeszélyének és a divat változásának. Egyiknek a Nonius tetszik, míg más a muszkáért lelkeztül, most meg éppen az amerikai kultus

Westonné az utolsó két hét alatt, az az a végrendelet felolvasása óta, folytonos ingerültségben volt, de visszafogította az, mert eddig nem volt alkalma tudatni a leányával, hogy mit gondol róla. Neheztelésének a valódi okáról nem szökött semmit. Csak azt fejezte ki nyíltan, hogy „miután Weston urnak tetszett Jenit az ő feje felibe helyezni, ő, bármit gondoljon, nem fog e tárgyról mondani semmit“. És ezen határozatához hű maradt, de a más tárgyak felett való beszéde által bőséges kárpótást szerzett magának.

Jeni annyira el volt foglalva a saját aggályával, hogy az anyja kegyéből való kiesését észre sem vette, és ez által a Westonné haragjának áttűrére új táplálékot adott. És most az anyja dühöngött, sirt, toporzikolt. Azt mondta, hogy Jeni „saját magán-kivált minden iránt közönyös“ — és ő „nem tudja, hogy az ég miért adott neki ilyen gyermeket“ — és azt kívánta, hogy „bár ő is a sírban volna az ő szegény férje mellett, akkor talán Jeni észrevenné a különbséget“.

A leány végre kijött a türelemből és elszaladt, az anyja hangja kísérté a lépcsőkön és az előcsarnokon keresztül. Jeni eszeveszetten rohant végig a kerti utakon és meg sem állott míg a fiatal fák kis ültetvényébe nem jutott, ezeknek az árnyékában megállott, és fejét a két keze közé szorította.

Jeni soha sem képzelte, hogy az övéhez hasonló bajok lehessenek a világon, és azon tűnődött, ha vajjon nem fog e megboldulni; oly bódult volt, hogy semmiről sem tudott világosan gondolkozni.

Az Arden ur rosszallása, az anyja haragja, a nagyanyjának az ő benne vetett bizalma, a Garloup ur diadalmas mosolygásától való irtózáttal mind össze látszottak vegyülni.

Összefüggő szavakkal imádkozni sem tudott, de a szíve mélyében azt kiáltotta az éghez,

kezd lábra kapni, pedig ettől már csak egy lépés kell a bicyklig. És miután a leghetőségesebb párosításokból is állának elé néha sikerült példányok, sok tenyésztő félre vezetőti magát ez által és tovább folytatja a bástardokkai keresztezést és a későbbi generációkba besszulla meg magát, a tenyésztési alapelveknek ezen lábbal való taposása Erdély szerencsére eddig meg lett kimélve a muszka és amerikai invasiótól, de nem vagyunk mi se biztosítva a lótenyésztés ezen philoxeriája és peranosporája ellen. Az ősi méneseket nem féltet, azok jelenlegi tulajdonossai nem fognak idegen divatnak hódolni, de ezek száma fájdalom már nagyon megapadt és esetleges tulajdonos változással a tenyészirány is megváltozhat. A kis tenyésztőkre még kevésbé számíthatunk, azoknál a tenyészirány sok változásnak lévén kitéve. Éppen a 11-ik órába jött az erdélyi félvér állami ménes felállítás. Az állami kezelés feltéve, hogy a kitűzött irány híven be is lesz tartva kellő biztosítékot nyújt arra, hogy a régi erdélyi faj továbbra is fenn maradjon és számfelérti tenyész állatokat jövőre nem Pesten hanem Erdélyben adják el erdélyi tenyésztőknek.

Miután éppen az erdélyi ménes tulajdonosok kezdeményezése és fáradozásának eredménye Darányi miniszter ezen elhatározása, felesleges ezen urak hazafiaságára apellálnom, mert tudom a nélkül is szívesen fog minden erdélyi ménes tulajdonos menesse szánának arányába egy két első rangu anyakanczát az új ménes számára illő áron átengedni. Ezek képezendik az új ménes törzset, ezek vannak hivatala a világhírű erdélyi fajt az utók számára megőrizni. Nemcsak az országos lótenyésztésnek tesznek ez által nagy szolgálatot, de ezzel egyszerűen hozzájárulnak az ősi ménesek jó hírnevének fenntartásához és mert az állami ménesek inkább van módjába az apa állatok helyes kiválasztása és alkalmazása, mint az egyes tenyésztőknek és így rendszeresen vezetett törzskönyvekből az utók megláthatja, hogy az illető lovak ősei honnan és kinek a méneséből származnak.

Midőn az erdélyi eredetű kanczák bevasárlásának halátlan munkáját elvállaltuk, ezt azon reményben tettük, hogy az erdélyi lótenyésztők rokonszerve és jó indulatával fogunk találkozni ezen országos érdektől valólagban, és hogy tanácsos és utbaigazításokkal segítségünkre lesznek ezen nehéz feladat lehető sikeres megoldásában.

B. Wesselényi Béla.

Érdekes statisztika.

— Kulforgalmi adatok. —

Az országos m. kir. statisztikai hivatal által ismét közzétett kimutatások szerint behozatalunk a nemes fém- és érc-pénzforgalom levonásával az érc szeptember hónapban 3,005,165 métertermészet és 51,954 darabott tett, kivitelünk pedig ugyane hónapban 5,453,595 métertermészet és 459,969 darabba rugott.

Összehasonlítva ez adatokat, a mult év megfelelő hónapjának adataival csökkenést csupán a darab szerint kimutatott árúk kivitelénél láttuk ellenben a súly szerint kimutatott árúk behozatala 143,582 mm-ával, a darab szerint kimutatott árúk pedig 24,876 darabbal, végül a súly szerint kimutatott árúk

„Segítség! Segítség!“

Ő nem tudta, hogy mennyi ideig maradt az ültetményében, mielőtt elég nyugodtságot és bátorságot érzett az általa kijelölt helyre menni; de midőn a kis fenyvesbe érkezett, — Garloup Viktor ott várakozott reá.

Halgatva közönte egymásnak, Jeni egy mellékutra vezetett társát, és ott állott meg, a hol a főutat elvesztették a látóhatárukban.

Garloup ur a társalgás megkezdését a leányra hagyta. A Jeni szíve erősen dobogott, és midőn végre beszélni tudott, hangja oly nyers és idegen azért volt, hogy alig ismerte el azt magának.

— Ön tudja a szakértők véleményét?

— Kérdé.

Garloup igenlőleg hajította meg magát.

— Sajnálom, — a leány habozott, — nagyon sajnálom, hogy ön annyit szenvedett. Én azt gondolom, — ismét habozott, — hogy a mi hibánk volt, — végzé be bátran.

Jeni jobb szerette ezt a kifejezést használni, mint azt mondani: — „Az atyám bűne volt“.

Ő az atyja gyermeke volt, és azt képzelt, hogy ha ő a bűn terhének a viselésében osztozik, talán még most is sikerül az atyja nevét megmenteni és igazságot szolgáltatni.

Galoup ur élesen nézett fel reá, de nem szólt.

— A mi megtörtént azt soha sem lehet meg nem történné tenni, — folytatá a leány lassu hangon — és e közmondásnak az igazsága a saját életére vonatkozva, oly tragikusnak tűnt fel előtte. De a mennyire kiengesztelés lehetséges, az meg téve.

(Folytatása következik.)

1.347,318 mm., ázsával nagyobb volt az mint tavaly szeptemberben.

Az év első kilenc hónapjában összesen 24,454 métermázsát és 290,292 drb árut kaptunk be, kivitelünk pedig ugyanez idő alatt 36,240,266 métermázsát és 3.298,134 drb-ot tett.

Tavaly ugyanez időszak alatt behozamennyisége 24,242,938 métermázsát és 288 darabot, a hivitel mennyisége pedig 35,469 métermázsát és 2.848,152 darabot tett.

A behozatalnál észlelhető 1.7 millió métermázsányi emelkedés, mondhatni kizárólag a gabonára esik, melyből az idén 9.305.173 métermázsát hoztunk be, míg tavaly ugyanez időszak alatt csak 7,417.606 métermázsát.

Jelentékenyen emelkedett továbbá behozatunk a pirazénból (408 ezer mm.), puhából és rönkökből (133 ezer mm.), csökevényes, a buzát és rozstól kivéve — az összes többi gabonamennyiségből, különösen a kukoricából és árpaiból, rizsből és árpaiból, nemkülönben vágó és igas-állatok mennyiségében kisebb volt a behozat az, mint tavaly az év első kilenc hónapjában.

A kiviteli árakat tekintve, mindenneke a gabonamennyiségnél látnunk óriási emelkedést, így például a buzából 1148 ezer, az árpaiból 351 ezer, kukoricából 1732 ezer mm., kivitelünk ki többet, mint a megelőző évszázadban.

Különösen árpakivitelünk rohamos fölértékelődése örvendtes ebből az árukból, a múlt évben 1,125.830 métermázsát vittünk ki, a mennyiség, a melyet egy hónap alatt egyetlen egy esztendőben sem exportáltak.

Lisztkivitelünk alakulása szintén örvend, az idei kivitel mennyisége mintegy ezer métermázsával haladja meg az előző évi elért kivitel mennyiségét.

Az említettekben kívül fontosabb kivitelünk közül emelkedést látnunk még a szőlőből (200 ezer mm.), fűrésztel puhából (322 ezer mm.) és korpából (804 ezer mm.), míg visszaesést csupán a sertésekénél látnunk.

Nyilatkozat.

Csodálkozással olvasom egyik helybeli lapban az Erdélyi Réz Kárpát Egyesület Sándor József urhoz intézett gratulációját, a mely szerint az urnak, mint a kovászai kerület képviselőjének szól. Én tisztviselője vagyok az Erdélyi Réz Kárpát Egyesületnek, és ennél fogva kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy a Sándor urnak küldött gratulációt tudtommal nem az arra illetékes fórum határozta el és hogy a gratulációban, mely így csak egy pár ember privát cselekvényétől tekinthető, nekem semmiféle részem nincs.

Közlöny, 1896. évi november 2-án.
Dr. Váradi Aurél,
az E. K. E. jegyzője

MINDENFELE.

Közlöny, november 3.

— **Gyászmise az elhalt papokért.** A kolozsvári főterületi r. k. plébánia templomában ma reggel 8 órákor ünnepélyes gyász misztériumot tartottak az elhalt r. k. papok emlékéért. A misén Bíró Béla apátplébános nagy segédlettel pontifikált. Mise végén a plébánián felállított ravatalnál végezte a temetési szertartást. Az istentiszteleten a közönség vett részt.

— **Sajtó tárgyalás** volt ma d. e. a. a komáromi kir. törvényszéknél. Baltes András ügyvédéért 9-zer már büntetést korrekcióként írt a kir. törvényszék előtt. A sajtó Poporujában jelent meg egy vers a népehez — cím alatt. Benusz Begy a magyarországi atyafi írta és küldte be az oláh néplapnak. A versben szidja a magyarokat, a magyarokat, melynek nyelvezeténél, pogányok, éktelennek minősít.

Góts Jenő közzétett igen szépen adta a vádát, rámutatva az incriminált paszka melyekért azért nem vonható felelősség a szerző, mert külföldön tartózkodott.

— **Értékelte** az akkori szerkesztőt Baltes András a törvény elé állítani. A vádat Ilia György adta elő, hivatkozott arra, hogy némely politikai gyűlést a törvény ellenére betiltanak. Szász Béla elnök felvilágosítja Ilia, ki a nagyszabású kongresszuson ott volt gyűlésre szólított, hogy a magyarországi a törvény előtt egyenlő minőségű, a nemzeti szertartástól egybehívott gyűlést tartását azonban feltétlenül tiltja a törvény, mert Magyarországon egy nemzet van, a magyar nemzet, melynek a magyarországi jogu tagjai a különböző ajku nemzetiségek is.

A tárgyalás befejeztével elnök feltette a kérdéseket. Foglaltatik-e az inkriminált közlemények igazgatás? Baltes András szerkesztője volt-e a F. Poporujának?

A köteles figyelem és gondosság elmulasztása vádolt-e?

Ugron Gábor.

Faklyászenet akarnak rendezni — úgy hallom és olvasom — tiszteletre. Ha szeretnek és becsülnék az illetők, akkor szavakra és hajtának megkímélnék minden tiltástól, különben kénytelen lennék elutaszni.

Budapest, 1896. nov. 2.

Ugron Gábor.

Vétkes-e vádolt az inkriminált közlemény megjelölésért? Dr. Szabó Gyula hirtette ki az esküdtek ítéletét. Minden kérdésre 12 igennel szavaztak.

A kir. törvényszék Baltes András 4 havi fogházra 26 frt, eljárás költsége megterítésére, mely azonban vádolt vagyontalansága miatt behajthatatlan ítélt. Az ítéletet és indokait köteles magyar nyelven a F. P. b. vezércikk helyén saját költségén közreadatni. Elítélte a fogházban saját költségén élelmezte magát a rabmunka alól fellesz mentve Közzétett a ítéletben megnyugodott, Vádolt Baltes azonban fellebezt. Baltes, a jámbor nyomdász, kinek megszokott kenyérgazdálkodása a saját perékért az illés, mint Succinak a műköpölés, most fogja ülni tizedik elítélésének jubileumát. Ez a jubileum még két esküdtként kerül pénzbe.

A bíróság u. is Domby F. és Szentkirályi Kálmán behívott esküdteket 10—10 frt büntetésre ítélt, miután a tárgyaláson nem jelentek meg a elmaradásukat nem igazolták.

Esküdtek voltak a következők: Ladics Nándor, Dicsőfy Béla, Tömörvári Zsigmond, Parádi Kálmán, dr. Novák István, Zsigmond Dániel, Szabó Gyula dr., Czitrón Gyula, Kovács Géza, Csiky Imre, Hatházy Sándor, dr. Tompa János, Kuszó István, Jánosi Zsigmond.

A bíróság így alakult meg: elnök Szász Béla, bírák Csizsár Károly és Becsek Lajos, jegyző Lászlár Emil. Tolmács dr. Lehmann Róbert. Közzétett dr. Góts Jenő alügyész. Vádoltat Ilia György dr. ügyvéd képviselte.

— **Még egy lövőverseny Zsukon.** A Erd. Falkavadász Társaság a zsuki versenyeket még egy érdekes futtatással toldja meg. A társaság ugyanis november 8-án, vasárnap versenyt rendez, a melynek az képezi a kiváló érdekességét, hogy díjgaratással lesz egybe kötve. Kolozsvár közönsége, mely élénk érdeklődéssel kísérté a lefolyt versenyeket, bizonyára örömmel vesz tudomást a november 8-iki futtatásról is, a mi szép látványt fog nyújtani. E versenyre belépti díj nincs, csupán a tribün helyeért fizetnek mérsékelt árakat. A társaság valószínűleg külön vonatról is gondoskodik így a publikum kényelmesebb vehessen részt a negyedik és legérdekesebb futtatáson.

— **Az abrudbányai mandátum.** Budapesti írák, hogy az abrudbányai kerület sorsa felett már határozottak a potválasztásra Jokay Mórt fogják ott fellepteni. E hír reánk nézve azért érdekes, mert a kolozsvári nagy fejt szabotteltek ezt Sigmund Deszőnek szánták, a ki a kiakolbolításáért ezzel vigasztaltak az egi választás óta.

— **Színház.** Tegnap este Váradi Antal szépen megírt darabját „Iskariót”-ot adták színházunkban K. Szerényi Gizella asszony felleptével. A művésznő kétségkívül legrokonszenyesebb tagjai közé tartozik a szintársulatnak a a közönség szívesen látta viszont azon aszinpádon, a hol tehetsége izmosodott K. Szerényi Gizella asszony az este bebizonyította, hogy méltó a közönség rokonszenyére mert minden jelenetét sok művészi erővel izléssel és rutinál játszottá meg. A művésznő teljesen megrémelte a közönség tapsait. Az est sikerében osztoztak E. Kovács Gyula, Klenovits György és a többi szereplők kik mindnyájan teljes igyekezettel emelték művészi nívóra az előadást.

— **Színház hírek.** „Szegény Jonathán” a Milőcker népszerű operettje, holnap szerdán kerül színi a jelzett új szereposztással. Forray Ferike, a ki Mollyt játsza most először a 3-ik felvonásban egy pompás betét couplet fog énekelni.

„Vasgyárost” csütörtökön adják érdekes szereposztással. Clair — K. Szerényi Gizella, Athenais — György Ilona, Sophie és Susan — Solti Helén és Fekete Rózsiát játszik. A czimszerep E. Kovács Gyula, Moulinet — Szentgyörgyi, Bligny — Janovics kezében van.

Két magyar író emlékeztet fogja ünnepelni e hóban a nemzeti színház. 11-én Katona „Bánk-bán”-ját adják a költő születése napján. 19-én Csiky Gergely halála napján a kitűnő író egy nagyon rég nem adott vigjátékát, „Mukányi”-t fogják fölleveníteni. — Mindkét darab szerepeit kiosztották már.

„Századvégi leányok” pénteki bemutatásából csütörtökön tartják a főpróbát. A pénteki premiere máris történetek előjegyzése a pénztárnál.

— **Uj Emke-alapítók.** Három új alapító jelentkezett ma az Emkénél, u. m. Lendvai Emil János az Erdélyi bank és takarékpénztár részvénytársaság vezérigazgatója, Hirsch Ödön gyáros és Gálos Kálmán a „New-Jork” szálloda bérleje. A 100—100 frtot mind hárman egyuttal le is fizették. Itt említjük meg, hogy az egyesület az ezredéves kiállítás alkalmából a legnagyobb kitüntetésben, díszoklevélben részesült.

— **Ugron Gábor** a következő sorokat intézte a „M—g”-hoz:

Faklyászenet akarnak rendezni — úgy hallom és olvasom — tiszteletre. Ha szeretnek és becsülnék az illetők, akkor szavakra és hajtának megkímélnék minden tiltástól, különben kénytelen lennék elutaszni.

Budapest, 1896. nov. 2.

Ugron Gábor.

Faklyászenet akarnak rendezni — úgy hallom és olvasom — tiszteletre. Ha szeretnek és becsülnék az illetők, akkor szavakra és hajtának megkímélnék minden tiltástól, különben kénytelen lennék elutaszni.

Budapest, 1896. nov. 2.

Ugron Gábor.

Faklyászenet akarnak rendezni — úgy hallom és olvasom — tiszteletre. Ha szeretnek és becsülnék az illetők, akkor szavakra és hajtának megkímélnék minden tiltástól, különben kénytelen lennék elutaszni.

Budapest, 1896. nov. 2.

Ugron Gábor.

Faklyászenet akarnak rendezni — úgy hallom és olvasom — tiszteletre. Ha szeretnek és becsülnék az illetők, akkor szavakra és hajtának megkímélnék minden tiltástól, különben kénytelen lennék elutaszni.

Budapest, 1896. nov. 2.

Ugron Gábor.

Faklyászenet akarnak rendezni — úgy hallom és olvasom — tiszteletre. Ha szeretnek és becsülnék az illetők, akkor szavakra és hajtának megkímélnék minden tiltástól, különben kénytelen lennék elutaszni.

— **Lóhermetag-termesztő.** Az esküdtek ítélték meg a lóhermetag-termesztő árak emelkedésére és az arankamentesített meg jóval előnyösebb értékesítésére, felhívjuk a közönség figyelmét az „Erdélyi Gazdasági Egyet” hermetagtermesztő intézetére, mely a tisztítást, arankamentesítést és plombozást a legnagyobb pontossággal és jutányosan eszközöli. Bejelentéseket elfogad és minden felvilágosítással készséggel szolgál: Az erdélyi gazdasági egyet titkári hivatala, Kolozsvár, Belkőzép u. 11. sz.

— **Az ev. ref. theologiai fakultás** genfi vendégei, — egy az év folyamán vett sürgősszerű — ma este a gyorsvontattal fogunk megérkezni s így Berde egyetemi tanár és Permaud a fakultás dísztermében előadásait, nem mint tegnapi számunkban jeleztük, 5-én, hanem 4-én, szerdán, délután 6 órákor fogják megtartani. E változás szíves tudomásul vételét s az érdeklődők minél nagyobb számban leendő megjelenését kéri a fakultás igazgatósága.

— **Vásár.** A most lefolyt országos vásár alkalmával eladott 21 darab juh, 250 darab borjú, 1336 darab szarvasmarha, 127 darab ló és 17 darab sertés.

— **A testi nevelés ügye Kolozsvárt** felindülésnek indult. Az iskolák közt nemes verseny kezdődött megindulni már a kora tavasszal. A kolozsvári tornavivő intézet tornacsarnokában a kolozsvári utatárius főgimnázium, a polgári fiú iskola és a tanító képző intézet növendékei tornáznak rendszeresen. A katolikusoknak saját torna helységük van, ott tartják gyakorlataikat. Most mindenik tanítónak külön külön torna tanára van s így a tornázás iránti kedv s ezzel egyidejűleg a fiatalok fizikumának fejlődése is elő lesz mozdítva. A tornázás a növendékek előtt nem egy kelletlen tantárgy többé, hanem igazi szórakoztató játék, — melyben örömmel és élvezettel vesznek részt. Eddig a gyakorlatban fejelemozgást, ármó, ügyesség tekintetében első helyen állanak az unitárius diákok, kiket az ország kitűnő atlétaja, a testi nevelés hivatalos mestere: Veres Lajos vezet. Ezekből ösztönyt nyer a polgári iskola háromszázát meghaladó gyermekerege is a igyekszik követni a gimnazisták példáját a porondon és a szereken. Ez intézet növendékei is arra termett vezetők kaptak kőrösy Józsefben, ki a tornán helyesen dirigálja a fiukat. Az állami tanító képző intézet növendékei 25 éves jubileumuk ünnepének hatása alatt állanak a tornán is. Nekik különben nem csak mulatság a torna, de tantárgy, mely midőn az életbe lépnek, kenyeret ad nekik. Ezzel a komolysággal látunk mindig a vidámság keltő torna órákhoz, a melyekben Gspan Károly tornatanár szakértelennel és alaposagggal oktatja őket. A képző jubileuma eszünkbe juttatja, hogy a tornázás Kolozsaárt való meghonosítása is 25 éves jubileumát üli a jövő nyáron. Ezt az intézetek egy dísztorna ünnepélyvel készülnek megülni.

— **Az abrudbányai mandátum.** Budapesti írák, hogy az abrudbányai kerület sorsa felett már határozottak a potválasztásra Jokay Mórt fogják ott fellepteni. E hír reánk nézve azért érdekes, mert a kolozsvári nagy fejt szabotteltek ezt Sigmund Deszőnek szánták, a ki a kiakolbolításáért ezzel vigasztaltak az egi választás óta.

— **Színház.** Tegnap este Váradi Antal szépen megírt darabját „Iskariót”-ot adták színházunkban K. Szerényi Gizella asszony felleptével. A művésznő kétségkívül legrokonszenyesebb tagjai közé tartozik a szintársulatnak a a közönség szívesen látta viszont azon aszinpádon, a hol tehetsége izmosodott K. Szerényi Gizella asszony az este bebizonyította, hogy méltó a közönség rokonszenyére mert minden jelenetét sok művészi erővel izléssel és rutinál játszottá meg. A művésznő teljesen megrémelte a közönség tapsait. Az est sikerében osztoztak E. Kovács Gyula, Klenovits György és a többi szereplők kik mindnyájan teljes igyekezettel emelték művészi nívóra az előadást.

— **Színház hírek.** „Szegény Jonathán” a Milőcker népszerű operettje, holnap szerdán kerül színi a jelzett új szereposztással. Forray Ferike, a ki Mollyt játsza most először a 3-ik felvonásban egy pompás betét couplet fog énekelni.

„Vasgyárost” csütörtökön adják érdekes szereposztással. Clair — K. Szerényi Gizella, Athenais — György Ilona, Sophie és Susan — Solti Helén és Fekete Rózsiát játszik. A czimszerep E. Kovács Gyula, Moulinet — Szentgyörgyi, Bligny — Janovics kezében van.

Két magyar író emlékeztet fogja ünnepelni e hóban a nemzeti színház. 11-én Katona „Bánk-bán”-ját adják a költő születése napján. 19-én Csiky Gergely halála napján a kitűnő író egy nagyon rég nem adott vigjátékát, „Mukányi”-t fogják fölleveníteni. — Mindkét darab szerepeit kiosztották már.

„Századvégi leányok” pénteki bemutatásából csütörtökön tartják a főpróbát. A pénteki premiere máris történetek előjegyzése a pénztárnál.

— **Uj Emke-alapítók.** Három új alapító jelentkezett ma az Emkénél, u. m. Lendvai Emil János az Erdélyi bank és takarékpénztár részvénytársaság vezérigazgatója, Hirsch Ödön gyáros és Gálos Kálmán a „New-Jork” szálloda bérleje. A 100—100 frtot mind hárman egyuttal le is fizették. Itt említjük meg, hogy az egyesület az ezredéves kiállítás alkalmából a legnagyobb kitüntetésben, díszoklevélben részesült.

— **Ugron Gábor** a következő sorokat intézte a „M—g”-hoz:

Faklyászenet akarnak rendezni — úgy hallom és olvasom — tiszteletre. Ha szeretnek és becsülnék az illetők, akkor szavakra és hajtának megkímélnék minden tiltástól, különben kénytelen lennék elutaszni.

Budapest, 1896. nov. 2.

Ugron Gábor.

Faklyászenet akarnak rendezni — úgy hallom és olvasom — tiszteletre. Ha szeretnek és becsülnék az illetők, akkor szavakra és hajtának megkímélnék minden tiltástól, különben kénytelen lennék elutaszni.

Budapest, 1896. nov. 2.

Ugron Gábor.

Faklyászenet akarnak rendezni — úgy hallom és olvasom — tiszteletre. Ha szeretnek és becsülnék az illetők, akkor szavakra és hajtának megkímélnék minden tiltástól, különben kénytelen lennék elutaszni.

Budapest, 1896. nov. 2.

Ugron Gábor.

Faklyászenet akarnak rendezni — úgy hallom és olvasom — tiszteletre. Ha szeretnek és becsülnék az illetők, akkor szavakra és hajtának megkímélnék minden tiltástól, különben kénytelen lennék elutaszni.

Budapest, 1896. nov. 2.

Ugron Gábor.

Faklyászenet akarnak rendezni — úgy hallom és olvasom — tiszteletre. Ha szeretnek és becsülnék az illetők, akkor szavakra és hajtának megkímélnék minden tiltástól, különben kénytelen lennék elutaszni.

Budapest, 1896. nov. 2.

Ugron Gábor.

Faklyászenet akarnak rendezni — úgy hallom és olvasom — tiszteletre. Ha szeretnek és becsülnék az illetők, akkor szavakra és hajtának megkímélnék minden tiltástól, különben kénytelen lennék elutaszni.

Budapest, 1896. nov. 2.

Ugron Gábor.

Faklyászenet akarnak rendezni — úgy hallom és olvasom — tiszteletre. Ha szeretnek és becsülnék az illetők, akkor szavakra és hajtának megkímélnék minden tiltástól, különben kénytelen lennék elutaszni.

Budapest, 1896. nov. 2.

Ugron Gábor.

Faklyászenet akarnak rendezni — úgy hallom és olvasom — tiszteletre. Ha szeretnek és becsülnék az illetők, akkor szavakra és hajtának megkímélnék minden tiltástól, különben kénytelen lennék elutaszni.

Budapest, 1896. nov. 2.

Ugron Gábor.

Faklyászenet akarnak rendezni — úgy hallom és olvasom — tiszteletre. Ha szeretnek és becsülnék az illetők, akkor szavakra és hajtának megkímélnék minden tiltástól, különben kénytelen lennék elutaszni.

mészárosok egész más véleménynyel vannak a dolog felől s a hir hallatára mozgalom indult meg köztük, melynek czélja Fejérváry huszpír rendezetének életbeléptetmegakadályozni. Hogy őt nem platonikus lelkességek a katonák élemezése kérdésében, az re. lis foglalkozásukból önként folyik, de hogy Weisz Berthold, az új honatya s régi konzervgyáros más véleményen van e kérdés felől, az re. lis és konzerv foglalkozásából szintén önként értendő. Sőt aligha roszul sejtjük, midőn a katonák kosztjának a lefokozásában, Weisz Berthold ur polgári érneinek jutalmát látjuk. A kormány a székiyipar lelkes iparjainak mint konzervgyárost kellett megjutalmazni, Bánffy kezei hosszak, s per mopsz is tudja méltányolni a hazafias erőnyeket.

— **Régi pénzek.** A t. közönség figyelmét felhívjuk azon körülményre, mely szerint a régi tizkrajzeárokat 1896. decz. 31-ikéig a magánforgalomban ki ki köteles elfogadni. Az 1896. decz. 31-én tul az 1897. évi decz. 31-ikéig a m. k. adóhivatalnál, azonul 1898. decz. 31-ikéig pedig csak is a váltó pénzároknál és a központi állampénztárnál fogadják el azokat. — A régi papirforintosokat már csak a váltópénztárak és a m. kir. központi állampénztárnál fogadják el itt is csak 1897. decz. 31-ikéig. Váltó pénztár van N.-Szebenben, Kolozsvárott, Temesvárott, Debreczenben s. b.

— **Munkácsy Mihályról** a Berlinben megjelenő Welt legújabb száma megdöbbentő hirt közöl. Azt írja ugyanis a nevezett lap, hogy a mester gyógyíthatatlan megbajban szenved és már el is szállították volna egy párisi ideggyógyintézetbe. Reméljük és hisszük, hogy e megdöbbentő hir nem felel meg a valóságnak és föléle Párisba intézett távirati kérdőzködésünkre megnyugtató választ fogunk kapni.

— **A kiállítás statisztikája.** A kapuzárás előtt nem lesz érdektelen egy pillantást vetni a kiállítás látogatottságának statisztikájára. A kiállításnak mai napig összesen:

2,928.946 napjegyves látogatója volt. Az 2885. évi országos kiállítást összesen 1,708.037-en tekintették meg.

Az egyes hónapok statisztikája az 1885. évvel összehasonlítva a következő:

1896-ban:	1885-ben:
Májusban	461733
Júniusban	656335
Juliusban	449412
Augusztusban	447342
Szeptemberben	478860
Októberben	435064
	333122
	289504
	210572
	297753
	317578
	259447

— **Novemberi hulló-éjszaka.** November hónapban a földpályáján két meteor-rajjal találkozunk s így, ha az „időjárás” kedvező, gyönyörű csillagesőt láthatunk, ki-vált a reggeli órák felé. Az egyik raj, mely az oroszán csillagképtől ered, a „Leonidák” legnagyobb intenzitása f. hó 13—14 e közti éjjelre esik. Ezen raj 33/4 évben végzi keringését a nap körül s ugyanolyan időközben a szokottnál sokkal „nagyszerűbb” látványt nyújtanak, így 1799 november hó 12-dikén mikor Humboldt Sándor észlelte a tűnőményt. Cumanába (Dél-Amerika), továbbá 1883 nov. 13-án, mely napon Aragón szerint több mint 200000 meteorot láttak és 1865-ben, a Leonidák pályája azonos Tempel 1866. I. üstökös pályájával, a mely körülmény élesen bizonyítja a rokonságot üstökösök és meteorok között s hogy az utóbbiak az üstökösökből erednek, azt kétségtelenül teszi azon meteorraj, melylyel földünk ugyancsak e hó 23-án fog találkozni. — Ezen rajnál a „Bielidák”-nál nyilvánvaló üstökös eredete. A bielidák pályája t. i. azonos üstökösével, melyet Biela osztrák tiszt és Gambert francia csillagász csak nem egyidejűleg fedeztek fel 1826-ban. Ez üstökös 1846-ban csodálatos módon szemünk előtt ugyszólván kettévált s a kettős üstökös 1852-ben látták utoljára; azóta teljesen eltűnt s csak roncsait láthatjuk a nov. 23-iki meteorokban. A bielidák ez idei megjelenése éppen holdtöltekor van, mely körülmény a tűnőmény láthatóságára igen kedvezőtlen befolyással van.

— **Utczán dohányzó hölgyek.** Berlinben a napokban előreláthatólag bíróság fogja eldönteni azt az érdekes kérdést, hogy szabad-e hölgyeknek az utczán dohányozni. Nemrégiben egy hölgy cigarettával szájában végig sétált Berlin egyik főutczájában két ur és egy másik ur társaságában. Két rendőrnek sehog sem tetszett a szoktalan dolog, olyannyira, hogy feliták a zsigarettázó hölgy nevét. Az érdekes feljelentést a napokban fogják elintézni.

— **Elvesztett** vasárnap reggel egy arany keretű orrosipető szemüveg a sétáter vagy Szamos felől útján a lövölde épületig a megtaláló keretik azt Tauffer Ferencz utóda magkereskedésében átadni, hol őt frt tiszteletdíjban részesült.

— **Elvesztett** vasárnap reggel egy arany keretű orrosipető szemüveg a sétáter vagy Szamos felől útján a lövölde épületig a megtaláló keretik azt Tauffer Ferencz utóda magkereskedésében átadni, hol őt frt tiszteletdíjban részesült.

— **Elvesztett** vasárnap reggel egy arany keretű orrosipető szemüveg a sétáter vagy Szamos felől útján a lövölde épületig a megtaláló keretik azt Tauffer Ferencz utóda magkereskedésében átadni, hol őt frt tiszteletdíjban részesült.

— **Elvesztett** vasárnap reggel egy arany keretű orrosipető szemüveg a sétáter vagy Szamos felől útján a lövölde épületig a megtaláló keretik azt Tauffer Ferencz utóda magkereskedésében átadni, hol őt frt tiszteletdíjban részesült.

— **Elvesztett** vasárnap reggel egy arany keretű orrosipető szemüveg a sétáter vagy Szamos felől útján a lövölde épületig a megtaláló keretik azt Tauffer Ferencz utóda magkereskedésében átadni, hol őt frt tiszteletdíjban részesült.

— **Elvesztett** vasárnap reggel egy arany keretű orrosipető szemüveg a sétáter vagy Szamos felől útján a lövölde épületig a megtaláló keretik azt Tauffer Ferencz utóda magkereskedésében átadni, hol őt frt tiszteletdíjban részesült.

— **Elvesztett** vasárnap reggel egy arany keretű orrosipető szemüveg a sétáter vagy Szamos felől útján a lövölde ép

H I R D E T É S E K.

Sz. 997—1896.

808. (1—1)

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a b.-hunyadi kir. járásbírósg Goldstein Samu javára Stern Katalin és társa b.-hunyadi lakos ellen 261 frt hátr. tőke és eddig összesen 4 frt 50 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 366 frtra becsült házi butorok, ruha- és ágyneműek, konyha-edények, egy inga óra, képek, evőeszközök s egy varrógépből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 8979—1896. p. számu kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis B.-Hunyadon, alpereseknél leendő eszközölésére 1896. évi november hó 10-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-sa értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108 §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt B.-Hunyadon, 1896. évi november hó 1. napján.

CSUTAK JÁNOS,
kir. bir. végrehajtó.

Dr. BOGDANFY LAJOS
tordai ügyvéd irodájába
ÜGYVÉDJELÖLT
KERESTETIK.
Ajánlatok Tordára intézendők.

807. (1—1)

A legjobbnak jelölt
GAEDKE'S
CACAO

mindenütt kapható.

Természetes zamat, legnagyobb táperő, könnyű emészthetőség.

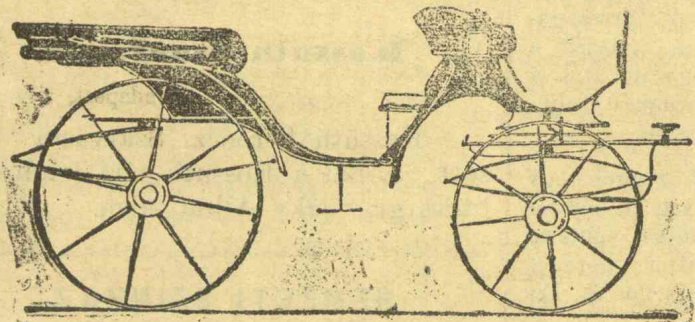
P. W. Gaedke & Cie., Brünn és Hamburg.

718. (11—13)

IVÁNYI GYÖRGY

— KOCISI-KÉSZÍTŐ —

Kolozsvárt, Hidfő-utca („Zöldfa“-vendéglő mellett.)

Bátor vagyok a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlani a mai kor igényeinek megfelelő

KOCISI-KÉSZÍTŐ ÜZLETEMET,

hol izléses és tartós kivitelben, jutányos árban készítek kocsis-fényezést és nyerges munkát.

Raktáron tartok szilárd szerkezetű új kocsikat jótállás mellett.

KIVÁNATRA HASZNÁLT KOCSI BECSERÉLEK.

Megrendelést gyorsan és pontosan eszközölök.

A n. é. közönség nagybessű bizalmát kérve, kiváló tisztelettel:

432. (13—20)

IVÁNYI GYÖRGY,

kocsi-készítő.

Kereskedelmi akadémiát végzett
GYAKORNOK
KERESTETIK
azonnali belépésre
egy helyi biztosítási irodába.

Czim a kiadó-hivatalban.

805. (2—3)

Még csak néhány napig!
Húzás már 1896. december 28-án.

Magy. kir.

jótekonyczélú államsorsjáték.

Főnyeremény 60.000 frt.

Az összes nyeremények összege 160.000 frt.

Sorsjegyek a 2 frtért kaphatók a lottó-igazgatóságnál Budapesten (Pest, fővámbáz, felemelet), a hová a megrendelt sorsjegy k. ára postautalvány mellett előre beküldendő, valamenyny lottó-, sós- és adóhivatalnál, a legtöbb pvtstahivatalnál, a bécsi „Merkur“-nál és minden városban és nevezetesebb helységben felállított egyéb sorsjegyaruló közegnél.

Budapest 1896. évi október hó 4-én.

802. (1—4)

Magy. kir. lottó-igazgatóság.

ALAPITTATOTT 1866.
MATUTSEK JÓZSEF
férfi-, női- és gyermek cipész-üzlete
Kolozsvárt, főter 32. sz. alatt.

Megrendelések beküldött mérték vagy lábbeli-minta után a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesítetnek.

97. (48—x)

HATÓSÁGILAG ENGEDÉLYEZETT NAGY VÉGELADÁS!

Jeszenszky Ferencz fiók-raktár

A nyári évad elteltével

meggyőződést szerezhetett magának az érdeklődő vevő közönség, mily meglepő olcsó árakban árusítom ki végleg

fiók-raktáromat.

A még rövid ideig fennálló (Főter 4. szám alatti) fiók-üzletemben nagy választéku őszi- és téli árúmat ajánlom az érdeklődő vevő közönség figyelmébe; különösen:

diszített és diszitetlen filz-kalapok, őszi és téli kabátok, gallérok és köpenyek (potom áron)

és az összes raktáron levő árúczikkek.

Egyidejűleg felkérem mindazon t. vevőimet, kiknek a fiók-raktáromban számla tartozásuk van, szíveskedjenek azt feltétlenül október hó folyamán rendezni.

Kereskedők figyelmébe! A főter 4. sz. alatti üzlethelyiségem lakosztályllyal együtt január hó 1-sőtől albérlhetbe kiadó és az üzleti állványok teljes berendezése eladó.

Teljes tisztelettel:

JESZENSZKY FERENCZ.

682. (18—x)

Hatóságilag engedélyezett nagy végeladás!

Nyomatott Magyar Mihály nyomdájában Kolozsvárt, Belközép-utca 38. szám alatt.

Szőlőkezelői állást

keres

új évre

nagyobb szőlőbirtok önálló kezelésére, vagy rekonstruálására képes,

önerején képzett egyén.

Esetleg téli foglalkozásul erdővédi teendőket is elvállal.

Czim a kiadó-hivatalban.

797. (4—5)

Kolozsvári vízmű- és csatorna-vállalat.

ZELLERIN M. gyári részvénytársulat

Magyarországon a legrégibb, 40 év óta fennálló

vízmű- és csatorna-vállalat.

Többszörösen kitüntetve.

Fő- és vidéki városokban több mint 6000 magán- és nyilvános épületeket rendezett be.

AJÁNLJA MAGÁT

a n. é. kolozsvári háztulajdonosoknak, — mint a házi vezetékek összeköttetésére és a városi vezetékek készítésére egyedül jogosult vállalat — a legszolidabban

házi vízvezetékek és csatorna-munkák, vízkagylók, Closetek, fürdők, öntöző-esapok

berendezésére.

Költségvetéseket, terveket díjtalanul szívesen készít a

625. (12—x)

ZELLERIN M. gyári részvénytársulat

kolozsvári vízmű- és csatorna-építés vezetésére,

(Kolozsvárt, Belmagyar-utca 21. sz.)

Ugyanitt kapható: „Praktikus tanácsadó a házi vezetékek kezelésére.“ — Ár 1 frt.

Kolozsvári vízmű- és csatorna-vállalat.

Állandó nagy butor-raktáromban

dus választékban kaphatók műhelyemben készült saját vezetésem alatt mindenféle styl szerű

asztalos- és kárpitos munkák,

ugymint:

teljes háló-, ebédlő-, úri- és szalon berendezések; továbbá egyes butor darabok a legegyszerűbb, a legfinomabb kivitelig.

Mindenféle butoroknak elkészítését és javítását a legolcsóbb árakban vállalom. Nálam készült és tölem vásárolt butoroknak jó minőségéért felelősséget vállalom.

A helybeli és vidéki n. é. butor vásárló közönségnek becses figyelmébe ajánlom raktárom megtekintését.

Vidéki megrendelések gondosan csomagolva és biztosítva lesznek szállítva.

Kiváló tisztelettel:

GAÁL ANTAL,

(Kolozsvár, belmonostor-u. 8—10. sz.)

526. (16—x)